

Καθολική ασφάλιση στην Υγεία στην εποχή του Μνημονίου

Είναι η πρώτη φορά στη μεταπολεμική περίοδο κατά την οποία η χώρα μας εμφανίζεται υπολειπόμενη – σε σχέση με τις άλλες χώρες του ΟΟΣΑ – ως προς την ασφαλιστική κάλυψη του πληθυσμού.

Σε πρακτικούς όρους – πλην του πλήγματος κύρους – τα φαινόμενα αυτά απειλούν τους μηχανισμούς συναίνεσης και νομιμοποίησης και θέτουν σε αμφισβήτηση το πολιτικό status quo. Ταυτοχρόνως, η κατάσταση αυτή ανορθώνει εμπόδια στην πρόσβαση και χρήση στον ασφαλισμένο πληθυσμό, ο οποίος ευρίσκεται σε αυξημένο κίνδυνο λόγω απώλειας της εργασίας και μείωσης του εισοδήματος και προκαλεί ως εκ τούτου πρόσθετη επιβάρυνση στην Υγεία και στην οικονομία της Υγείας, εξαιτίας ακριβώς αυτής της κατάστασης.

Κατά συνέπεια, το πολιτικό και κοινωνικό πρόταγμα συνίσταται στην επαναφορά της καθολικής (και σχεδόν πλήρους) κάλυψης του πληθυσμού υπό το βάρος του περιοριστικού καθεστώτος του πλαισίου των πολιτικών του Μνημονίου.

Οι προτεινόμενες απαντήσεις στο πρόβλημα περιορίζονται στην αποσπασματική αντιμετώπιση με ειδικές ρυθμίσεις οι οποίες ανα-

φέρονται μερικώς και εισάγουν «διακρίσεις» στο θέμα αυτό.

Πρόσφατα επιχειρείται η διατύπωση ενός εναλλακτικού σχήματος «κρατικής» ασφάλισης (το οποίο υποστηρίζεται παραδόξως από φιλελευθέρους αλλά και κρατικιστές) με βάση κυρίως την ανάγκη απαλλαγής των εργοδοτικών εισφορών και κατά συνέπεια τη μείωση του κόστους παραγωγής και αύξησης της ανταγωνιστικότητας.

Όμως αυτή η (εξω)ασφαλιστική προσέγγιση προσκρούει στο αβάσιμο της βασικής οικονομικής υπόθεσης (όπως καταδεικνύ-

ουν πολλαπλά εμπειρικά δεδομένα) και στη μη εφικτότητα των μηχανισμών της γενικής φορολογίας να συνει-

σφέρουν με πρόσθετους πόρους της τάξεως του 3,5%-5% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος στην προβλεπτή χρονική περίοδο.

Ανεξαρτήτως αυτών των παρατηρήσεων, η έρευνα σε παγκόσμια κλίμακα αλλά και η αξιολόγηση από μέρους των διεθνών οργανισμών αποδεικνύουν την καταφανή υπεροχή των συστημάτων κοινωνικής

ασφάλισης τύπου Bismarck στις προτιμήσεις των πολιτών και τις επιδόσεις (ως προς την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα) έναντι των συστημάτων τύπου Beveridge, τα οποία υπερτερούν στον έλεγχο του κόστους.

Στην πραγματικότητα η παγκόσμια κοινότητα συγκλίνει σε μια μεικτή και ενδιάμεση προοπτική (συστήματα Bis-veridge ή Bismarck) διά των οποίων καλύπτεται το κριτήριο της καθολικής κάλυψης και της ισότητας, καθώς και της ποιότητας, των πολλαπλών επιλογών με βάση τις προτιμήσεις των πολιτών και της αποδοτικής χρήσης των πόρων.

Στο πλαίσιο αυτό η επαναφορά ως προτεραιότητας στην πολιτική διάταξη της καθολικής ασφάλισης

σχετίζεται με χρηματοδοτικά και οργανωτικά θέματα διαρθρωτικών αλλαγών στον υγειονομικό τομέα. Στην κατεύθυνση αυτή, η επανασυγκρότηση του υγειονομικού τομέα είναι αναγκαίο να εστιάσει τις πολιτικές της στην (προσιτή και «οικονομική») πρωτοβάθμια φροντίδα έναντι της (δαπανηρής και μη ευχερώς προσβάσιμης) νοσοκομειακής περίθαλψης.

Ταυτοχρόνως οφείλει να διασφαλίσει μια «πολυστηρικτική» βάση χρηματοδότησης (ασφαλιστικές εισφορές, γενική φορολογία, ιδιωτική δαπάνη νοικοκυριών και ειδικοί φόροι «αμαρτίας»).

Η εξέλιξη αυτή μπορεί να εξασφαλίσει τη βιωσιμότητα του συστήματος υγείας σε συνθήκες καθολικής κάλυψης του πληθυσμού και να αποτρέψει τη «διχοτόμηση» σε ένα μικρό κρατικό «προνοιακό» τμήμα (για τους φτωχούς, τους ανέργους και τους ηλικιωμένους) και έναν «απο-ασφαλισμένο» ιδιωτικό τομέα.

Συμπερασματικά, η καθολική κάλυψη και η πρόσβαση χωρίς την εισαγωγή «στιγματικών διακρίσεων» μπορεί να επιτευχθούν με την «ανάδευση» και «μόχλευση» των εισροών από διάφορες πηγές, αλλά και τη διεύρυνσή τους ώστε οι πόροι από τη γενική και «ειδική» φορολογία να θεραπεύουν τα προβλήματα των ανισοτήτων τα οποία ενδημούν, χωρίς όμως να εμποδίζονται οι μηχανισμοί επίτευξης της αποδοτικότητας.

Εν κατακλείδι, πρόκειται για ένα ζήτημα υψίστης πολιτικής προτεραιότητας για την κοινωνική συνοχή και την ανάπτυξη.

Ο κ. Γιάννης Κυριόπουλος είναι καθηγητής Οικονομικών Υγείας.

Η επανασυγκρότηση του υγειονομικού τομέα είναι αναγκαίο να εστιάσει τις πολιτικές της στην πρωτοβάθμια φροντίδα έναντι της νοσοκομειακής περίθαλψης

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΕΥΡΩΚΙΝΗΣΗ/ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟΥ ΠΑΝΗ ΚΥΡΙΟΠΟΥΛΟΥ